

عنوان درس : پرستاری سلامت جامعه (گروه های آسیب پذیر)

پیش نیاز: نظریه ها و الگوهای پرستاری سلامت جامعه و کاربرد آنها، برنامه ریزی و ارزشیابی مراقبت های پرستاری برای سلامت جامعه، روش های آموزش به فرد و خانواده و جامعه، ارتقای سلامت و سبک زندگی سالم، فرهنگ پرستاری
گروه فراگیر: دانشجویان کارشناسی ارشد رشته پرستاری سلامت جامعه
اساتید: خانم ها صابری . کاملی
تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری و یک واحد کار آموزی)

هدف کلی :

پس از پایان این درس، دانشجویان باید بتوانند گروه های در معرض خطر در جامعه (گروه های اجتماعی زنان باردار، کودکان، سالمندان، مهاجرین) را شناسایی و ویژگی ها و نیاز های خاص آنان برنامه ریزی کند.
اهداف جزئی :

در پایان این درس از دانشجویان انتظار می رود:

الف – جمعیت آسیب پذیر را تعریف نمایند.

– عوامل پیش بینی کننده و روش های تعیین جمعیت در معرض خطر را بیان نمایند

– انواع جمعیت در معرض خطر را توضیح داده و سیاست های موثر بر جمعیت های آسیب پذیر را بیان نمایند.

– عدالت در عرضه خدمات سلامت و جمعیت در معرض خطر

موانع دسترسی به خدمات سلامت

مشارکت در سیاست گذاری برای گروه های در معرض خطر

ب. یاد گیری اصول تکاپوشناسی گروه ها:

تکاپوشناسی گروه، اهداف کار گروهی

انواع گروه (کوچک، باز، بسته، همکن، ناهمکن و ...)

مراحل تکامل گروه را توضیح دهند

فرآیند کار گروهی

هنجار های گروهی، تضاد و کشمکش در گروه

نقش های کار کردی و غیر کار کردی در گروه

تکنیک تصمیم گیری در کار گروهی

شیوه های مختلف رهبری در گروه

ارتباط در گروه

ج. کار برد فرآیند در کار با جمعیت های در معرض خطر:

- بررسی نیاز های جمعیت های پر خطر و ارائه تشخیص
- برنامه ریزی مداخلات پرستاری سلامت در سه سطح پیشگیری
- ارزشیابی نتایج مداخلات
- بررسی و اطمینان از دسترسی جمعیت مورد نظر به خدمات (خصوصی و دولتی)
- جمعیت کودکان: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- زنان باردار: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- سالمندان: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- فقرا و بی خانمان ها: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- خانواده های آسیب پذیر: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- وابستگی به مواد (اعتیاد) و مصرف تنباکو: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها
- بیماری های عفونی و واگیر

وظایف و تکالیف دانشجوی :

۱- دانشجویان می بایست بطور منظم و راس ساعت مقرر در کلاس درس حاضر باشند .
۲- دانشجویان با مطالعه منابع معرفی شده و با آمادگی قبلی در کلاس حاضر شده و مکلف به شرکت فعال در مباحث درسی می باشند .

۴- هر دانشجو نسبت به تهیه کنفرانس در مورد موضوع های مرتبط با مباحث درسی با توافق اساتید اقدام نماید .
روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، روش های مشارکتی، کنفرانس
وظایف دانشجو:

- حضور به موقع و شرکت فعال در کلاس (مطالعه مباحث طبق طرح درس قبل از تشکیل جلسات)
- ارائه کنفرانس

روش ارزشیابی دانشجو در بخش نظری :

ردیف	شرح فعالیت	نمره
۱	حضور منظم و شرکت فعال در مباحث درسی ، پرسش و پاسخ	۲
۳	ارائه کنفرانس	۲
۴	آزمون تراکمی	۱۶
	جمع	۲۰

کنفرانس باید حاوی مطالب زیر باشد:

- بیان مسئله مورد بحث و تأثیر آن بر خانواده
- استفاده از دانستی های جدید در رابطه با موضوع کنفرانس
- استفاده از نظریه و کاربرد آن در خانواده در رابطه با موضوع کنفرانس
- ارائه طرحهای اصلاحی در صورت لزوم برای رفع مشکل مورد بحث و نقش پرستاری بهداشت جامعه

منابع (***)منابع اصلی):

1) دانلسون ر. و فورسایت. ۱۳۸۰. پویایی گروه - شناخت و سنجش ترجمه ج. نجفی زند و ح. پاشا شریفی؛ تهران: نشر دوران. ۷۱۲.

دانلسون آر. و فورسایت. ۱۳۸۱. پویایی گروه. ترجمه م. فیروز و م. قنادیان؛ تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا. مورهد و گریفین . ۱۳۸۰. رفتار سازمانی. پویایی گروه. ترجمه الوانی و موحدی، چاپ پنجم. . تهران. چاپ گلشن.: ۲۴۵-۲۱۹ آخرین ویرایش کتب پرستاری سلامت جامعه و مقالات مربوط

. ***Stanhope S, Lancaster J. Community& Public health. nursing, Mosby co. last edition

*** Core, MS.,& Corey,G.Groups: process and practice . Belmont, CA; Thompson Brooks/ cole, last edition.

*** GeoffreyL. Greif, Paul H Ephross. Group work with population at risk, oxford university press

((طراحی پیشگام تدریس))

جلسه	تاریخ	موضوع	اهداف جلسات	اراده دهنده یا دهندگان
------	-------	-------	-------------	------------------------

اول	ارزشیابی آغازین - برقراری ارتباط - تعیین اهداف	اطمینان از داشتن پیشنیازها لازم - جایابی - تبیین انتظارات در پایان هر جلسه از فراگیر انتظار می رود که :	اساتید - دانشجویان
دوم	- تعریف جمعیت آسیب پذیر - عوامل پیش بینی کننده و روش های تعیین جمعیت در معرض خطر - انواع جمعیت در معرض خطر		کاملی - دانشجویان
سوم	- سیاست های موثر بر جمعیت های آسیب پذیر - عدالت در عرضه خدمات سلامت و جمعیت در معرض خطر - موانع دسترسی به خدمات سلامت مشارکت در سیاست گذاری برای گروه های در معرض خطر		کاملی - دانشجویان
چهارم	یاد گیری اصول تکاپوشناسی گروه ها: تکاپوشناسی گروه، اهداف کارگروهی انواع گروه (کوچک، باز، بسته، همگن ، ناهمگن و ...)	۱- واژه گروه را تعریف و شباهت ها و تفاوت های انواع آن را از دیدگاه های مختلف مقایسه نمایند. ۲- تفاوت تیم و گروه را با ذکر مثال توضیح دهند. ۳- نکات مثبت و منفی کار با گروه را توضیح دهند. ۴- انواع گروه های مرتبط با پرستاری را توضیح دهند و قادر به انتخاب گروه مناسب برای مسائل رویاروی پرستار بهداشت جامعه باشند.	خانم صابری - دانشجویان
پنجم	مراحل تکامل گروه فرآیند کار گروهی هنجار های گروهی، تضاد و کشمکش در گروه	۱- فرآیند تشکیل گروه را توضیح دهند ۲- مفاهیم ویژگی های عضویت، انسجام و همبستگی، آرمان و هدف مشترک، کنش و واکنش و گروه سنجی را توضیح دهند. ۳- اهمیت هر یک از ویژگی ها بر روند عملکرد گروهی را توضیح دهند. ۴- تهیه چک لیست گروه سنجی بر اساس شرایط مورد نظر و کاربرد آن برای گروه های تمرینی ۵- مفهوم پویایی گروه را توضیح دهند. ۶- تئوری های مرتبط با پویایی گروه را مقایسه نمایند ۷- با شیوه های مختلف اندازه گیری پویایی گروه آشنا شده و کاربرد آن را مقایسه نمایند.	خانم صابری - دانشجویان

هشتم	نقش های کار کردی و غیر کارکردی در گروه تکنیک تصمیم گیری در کار گروهی	<p>۱- جنبه های اصلی پویایی گروه شامل ترکیب ، ساختار، انواع نقش وظیفه ای، فردی و ساختاری، چهره شناسی گروه و هنجار و مقایسه نمایند.</p> <p>۲- اصول آموزش در گروه را بیان نمایند</p> <p>۳- ضمن توضیح اهداف آموزش گروهی فرآیند آموزش گروهی و مزایای آن را توضیح دهند.</p> <p>۴- مفهوم تضاد در گروه، دلایل بروز و شیوه مداخله در آن را توضیح دهند.</p> <p>۵- شیوه های تغییر در گروه را مورد بررسی و نقد قرار دهند.</p> <p>۶- ارائه اصول نظری تکنیک اسمی به عنوان روش حل تضاد در گروه را توضیح دهند.</p> <p>۷- ارائه اصول نظری بحث گروهی به عنوان روش حل تضاد و موثر ساختن گروه را توضیح دهند.</p> <p>۸- ارائه اصول نظری بحث گروهی متمرکز به عنوان روش حل تضاد و موثر ساختن گروه را توضیح دهند.</p>	خانم صابری دانشجویان
هفتم	شیوه های مختلف رهبری در گروه	<p>۱- نظریه های رهبری در گروه را طبقه بندی نمایند</p> <p>۲- شیوه های رهبری را طبقه بندی نموده و کاربرد آنها را با یکدیگر مقایسه نمایند</p> <p>۳- مفهوم قدرت و منابع قدرت برای گروه و رهبران را بیان نمایند</p>	خانم صابری دانشجویان
هشتم	ارتباط در گروه	<p>۴- ارتباط در گروه را توضیح دهند</p> <p>۵- تئوری های مربوط به کنش و واکنش گروه را توضیح داده با یکدیگر مقایسه نمایند</p>	خانم صابری دانشجویان
نهم	کار برد فرآیند در کار با جمعیت های در معرض خطر: - بررسی نیاز های جمعیت های پر خطر و ارائه تشخیص - برنامه ریزی مداخلات پرستاری سلامت در سه سطح پیشگیری - ارزشیابی نتایج مداخلات - بررسی و اطمینان از دسترسی جمعیت مورد نظر به خدمات (خصوصی و دولتی) -	۱-	کاملی

دهم	جمعیت کودکان: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها زنان باردار: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها سالمندان: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها	۱-	کاملی. دانشجویان
یازدهم	فقرا و بی خانمان ها: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها خانواده های آسیب پذیر: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها		کاملی - دانشجویان
دوازدهم	وابستگی به مواد (اعتیاد) و مصرف تنباکو: مسائل و نیاز های بهداشتی خاص آنها		کاملی
سیزدهم	بیماری های عفونی و واگیر بیماران دیابتی بیماران پرفشاری خون	۱-	کاملی - دانشجویان
چهاردهم	آزمون تراکمی		اساتید - دانشجویان

ب. کار آموزشی پرستاری سلامت جامعه (گروه) یک واحد (۵۱ ساعت):

کار آموزشی این درس در دو بخش انجام خدمات تخصصی و کسب توانمندی ها به شرح زیر در نظر دارد.

خدمات:

- شناسایی جمعیت در معرض خطر در جامعه هدف بر اساس اصول مربوطه، بررسی نیاز های عمومی و خاص آن ارائه برنامه جامع مراقبتی برای آن، اجرا و ارزشیابی آن.
- تشکیل و اداره جلسه گروهی در عرصه ارائه خدمات سلامت جامعه با حضور مددجویان، اعضای خانواده و سایر افراد جامعه در راستای حل مسائل بهداشتی به منظور دستیابی به راهکار های مناسب و تدوین و ارائه گزارش
- شرح فعالیت های عملی: -

- ۱- دانشجویان موظف است ضمن آشنایی با موضوعات آموزشی قابل مداخله از طریق گروه با انتخاب یک مسئله، گروه اجتماعی را انتخاب و فرآیند گروه آموزشی مناسب را ایجاد و با استفاده از اصول فرا گرفته شده به عنوان رهبر گروه، سایر اعضا را در جهت دستیابی به اهداف گروه

برای حل مشکل بر اساس فرآیند پرستاری هدایت نماید و گزارش فعالیت های گروه و بازدید خود را در قالب چک لیست های گروه سنجی و پویایی گروه تحویل دهد.

۲- مهارت ها:

- انجام مصاحبه ، آموزش به فرد و خانواده،

توضیح: فرم های ارزیابی و راهنمای مربوطه در کار آموزی ارائه خواهد شد.

کسب توانمندی ها:

لازم است دانشجوی مهارت های ارتباطی (فردی و گروهی)، انجام مصاحبه، آموزش به فرد و خانواده، پژوهش و نگارش، (Environmental Visit) مقالات علمی، مهارت های حل مسئله، ارزیابی خطرات سلامت جامعه پایش رشد و نمو کودکان، ارزیابی توانمندی های سالمندان، مهارت ایمن سازی و انجام تست مانتو، توانایی تریاژ بیماران، استفاده از (ORT) ارجاع به منابع جامعه و پیگیری، تهیه گزارش، تهیه محلول مایع درمانی گلوکومتر، خونگیری از پاشنه پای نوزادان و مراقبت از تراکتوستومی وسایر مهارت های ضروری مراقبت از بیمار، ارزیابی سلامت جامعه، بازدید از منزل و مدارس، مدیریت حمل مصدوم و آسیب دیده در skill lab را با حضور در مراکز بهداشتی و درمانی و مطابق برنامه تنظیم شده را کسب نماید.

عرصه: مراکز بهداشتی و درمانی، مدارس و پیگیری در منازل

منابع: در بخش نظری ذکر شده است.

ارزشیابی:

حضور منظم و با رعایت الزامات مربوطه محل کشیک و قوانین آموزشی بر اساس برنامه تدوین شده (۲ نمره).
انجام مهارت های ی پیش بینی شده به طور صحیح و ارائه گزارش های لازم با تایید استاد مربوطه (۹ نمره) .
ارائه گزارش شفاهی و کتبی کار با گروه آسیب پذیر (9 نمره)